

TISKOVNI URAD

SLOVENSKE ŠKOFOVSKE KONFERENCE
CONFERENTIAE EPISCOPORUM SLOVENIAE

KREKOV TRG 1, P. P. 95
SI - 1001 LJUBLJANA
T.: +386 (0)1 / 438 48 00
F.: +386 (0)1 / 231 56 43
E.: TISKOVNI.URAD.SSK@RKC.SI

Št. 077/10
Ljubljana, 24. februar 2010

Zveza združenj borcev za vrednote NOB Slovenije
Einspielerjeva ulica 6

1000 LJUBLJANA

Zadeva: Kviz zmage

ZVEZA ZDRUŽENJ BORCEV
ZA VREDNOTE NARODNOOSVobodilNEGA
BOJA SLOVENIJE
Einspielerjeva 6, 1000 LJUBLJANA

Prispelo
dne:

26-02-2010

Spoštovani!

Štev. spisne	Priloge	Referent
08-21A0		

Na vaši spletni strani <http://www.zzb-nob.si/aktualno/> je od 1. februarja 2010 dalje objavljen *Kviz zmage*, ki ste ga v *Zvezi združenj borcev za vrednote NOB Slovenije* pripravili za učence osnovnih in dijake srednjih šol. Na kviz so nas opozorili tudi iz *Multimedijskega centra RTV Slovenija*.¹

V nadaljevanju na Vas naslavljamo nekaj pripomb. Prav je, da se spomnimo 65. letnice konca druge svetovne vojne (1939–1945). Prav tako je prav, da se na to obletnico opozori tudi mlajše generacije z željo, da se kaj takega ne bi več ponovilo. Ni pa prav, da se ta obletnica izrablja za ponovno razpihovanje ideološkega sovraštva in nestrpnosti. Skrajno neprimerno je, da se ideološko nestrpnost prenaša na učence osnovnih in dijake srednjih šol v obliki kviza, ki je zasnovan izrazito ideološko in metodološko vrača »*proučevanje zgodovine*« v petdeseta leta prejšnjega stoletja. Kot da se na področju proučevanja tragičnega obdobja druge svetovne vojne v Sloveniji ni nič zgodilo.

Tako kot človekovo življenje ni črno-belo, črno-bela tudi ne more biti njegova zgodovinska odslikava. Vedno je potrebno upoštevati in presoјati vse danosti in vse možnosti v človekovem življenju in v dogodkih, ki jih je posameznik v svojem obdobju soustvarjal. To velja tudi za vlogo takratne ljubljanske škofije in njenega škofa dr. Gregorija Rožmana (1883–1959) med drugo svetovno vojno. Njegov lik s pozitivnega in negativnega vidika je kritično in dovolj nazorno opredelila najnovejša knjiga z naslovom *Med sodbo sodišča in sodbo vesti* (Ljubljana 2009).²

V luči novih spoznanj je sugerirani odgovor na vprašanje v kvizu: »*Kakšna je bila v času vojne vloga ljubljanske škofije?*« zgodovinsko netočen, do ljubljanskega škofa krivičen in spodbuja sovraštvo do ljubljanske škofije kot take. Sugerirani odgovor pod točko b) je zgodovinsko netočen že zaradi tega, ker z njim avtor avtomatično zanika primarno nalogo vsakega škofa, ki je »*skrbeti za dušni blagor vernikov*« (možni odgovor pod točko c)) in ker zanika danes podrobno dokumentirano Rožmanovo posredovanje pri okupatorju za ublažitev »*trpljenja prebivalstva*« (možni odgovor pod točko a). »*Silovitost antipartizansko-antikomunistične propagande*« ... s katerim [*naj bi ljubljanska škofija*] pomagala organizirati

¹ Prim. <http://www.rtvlo.si/slovenija/kviz-nob-kaksna-je-bila-vloga-ljubljanske-skofije-med-okupacijo/224174>

² Prim. <http://www.druzina.si/icd/spletnastran.nsf/knjigarna/9F04082DB454391AC12576560045AFBE?OpenDocument>

pomožne policijske enote za boj proti partizanom (sugerirani odgovor pod točko b)), v celoti relativizira že omenjena knjiga »Med sodbo sodišča in sodbo vesti«. V njej so namreč objavljeni vsi vedno znova citirani »sporni dokumenti« v celoti, vendar v njih te »silovitosti« protipartizanske propagande in pozivov k organiziranju »pomožnih policijskih enot«, ki jo tako poudarja sugerirani odgovor, ni zaznati. In to niti niso edini sporni odgovori v tem kvizu, ki govorijo o zlonamernosti njihovega avtorja, s tem pa posledično tudi o zlonamernosti ustanove, ki je ta kviz posredovala ravnateljem vseh osnovnih in srednjih šol v Sloveniji. Gre torej za izrazito provokacijo, ki ne samo da ne prispeva k razjasnitvi zgodovinskih dejstev v času druge svetovne vojne, ampak celo spodbuja k nestrpnosti in sovraštvu.

Pričakujemo, da boste odgovorni v *Zvezi združenj borcev za vrednote NOB Slovenije* sporne člene preoblikovali ali umaknili, saj gre v njih za izražanje nestrpnosti in sovraštva do ljubljanske škofije in posledično tudi to Katoliške Cerkve v Sloveniji ter ne upoštevata izsledkov sodobne zgodovinske stroke.

Andrej Saje

dr. Andrej Saje
generalni tajnik in tiskovni predstavnik SŠK

Priloga:

Odgovori, ki smo jih posredovali uredništvu *Multimedijskega centra RTV Slovenija* in so objavljeni tudi na citirani spletni strani.

V vednost:

- ministru za šolstvo in šport dr. Igorju Lukšiču
- direktorju *Urada Vlade RS za verske skupnosti* gospodu Alešu Guliču
- varuhinji človekovih pravic dr. Zdenki Čebašek – Travnik

Kviz zmage – odgovori Tiskovnega urada SŠK

Pošiljam vam podrobnosti o Kvizu zmage, ki ga je ravnatelj in ravnateljicam za učence/dijake osnovnih in srednjih šol ob 65. obletnici II. svetovne vojne poslalo društvo piscev zgodovine NOB Slovenije, in moja vprašanja na to temo.

V kvizu, ki je dostopen na spletni strani <http://www.zzb-nob.si>, in vam ga pošiljam tudi v prilogi, sta dve vprašanji, ki se nanašata na ljubljansko škofijo in njeno sodelovanje v II. svetovni vojni – vprašanje 13. in vprašanje 21. Kako komentirate kviz? In kako komentirate izpostavljeni dve vprašanji in ponujene odgovore nanju (predvsem 13. vprašanje)?

Poslani vprašalnik smo pregledali v celoti, ker lahko samo tako komentiramo sporni vprašnji (13. in 21.). Kviz je napisan zelo zvito in je v nekaterih delih morda celo zlonamerno (?) zavajajoč. Do ljubljanske škofije je seveda že pregovorno neprizanesljiv.

– 11. vprašanje je dvoumno. Italijani leta 1942 formalnopravno niso ustanovili MVAC, ampak so le legalizirali pred tem nastale vaške straže. Podobno velja za ustanovitev domobrancev v jeseni 1943.

– Vloga ljubljanske škofije v 13. vprašanju je prikazana izrazito zlonamerno, ker »pravilni odgovor« pod točko b) zanika pozitivno dejavnost Cerkev pod točko a) in ker enači ideološki antikomunizem in obtoženo kolaboracijo z okupatorjem. Problem, ki se skriva za sugeriranimi odgovori, je seveda veliko bolj kompleksen in ga ni mogoče reševati »na plečih« učencev, ki se bodo prijavili na kviz.

– Navedeno kompleksnost vprašanja zelo dobro ponazori dvoumnost odgovorov na 14. vprašanje. Vprašanje samo je namreč nevtralnno in dopušča pasivno kolaboracijo, ki je po mednarodnem pravu ne samo dovoljena, ampak na nekaterih ravneh celo nujna (oskrba, javni red, šole, bolnice, promet ...). Predvideni dogovori pa dejavnosti na teh področjih, na katerih so se zelo aktivno angažirali tudi predstavniki Cerkev, dejansko v celoti zanikajo.

– Zanimivi so odgovori na 18. vprašanje, ki predpostavljajo, da so bili Italijani (pazite na formulacije v vprašanju in odgovorih) »minus malum«. S tem pa v marsičem demantirajo očitke proti ljubljanski škofiji, predvsem kar zadeva zgoraj navedena področja.

– Sestavljavec kviza podatkov, ki jih navaja, očitno ni preverjal. V 21. vprašanju navaja 18.000 domobrancev, kar da je trikrat več kot partizanov. Že v naslednjem vprašanju (22) se mu ta seštevek ne izide. Glede »odločne podpore ljubljanske škofije«, ki tu ni pojasnjena, smo svoje mnenje povedali že zgoraj.

– Za razumevanje celotnega konteksta dogajanja med drugo svetovno vojno in vloge vodstva ljubljanske škofije v njem, je dvoumno tudi 30. vprašanje. Avtor kviza namreč dijake sprašuje, kdaj je partizanska vojska dobila mednarodno legitimnost in sugerira kot odgovor leto 1943. S tem seveda na široko odpre vrata dilemi, kaj pa prej. Vojna se je začela 6. aprila 1941. Tu se ponovno postavi vprašanje antikomunizma in revolucije na eni in odpora proti okupatorju na drugi strani. Ne smemo pozabiti, da je večina ljudi takrat poznala komunizem samo po grozotah ruske in španske revolucije. Bali so se, da bo podobna revolucija samo še zaostрила razmere v okupirani deželi. Zato takšen odpor do komunizma, ki je zaradi začetnega nasilja nad civilnim prebivalstvom hitro prerastel iz ideološkega nasprotovanja v oboroženo. Tajnost organizacije in prikrivanje, kdo dejansko vodi odpor proti okupatorju, ga je samo še krepila. Res pa je tudi, da meščanski blok in znotraj njega katoliški tabor zaradi notranje razdvojenosti razmeram nista bili kos. Saj danes ni nič drugače. Politika, ki se preveč ukvarja sama s sabo, razmeram ni kos. Z napadi na nasprotnika nakopičenih problemov ni mogoče reševati.

TISKOVNI URAD SŠK